Petrus <Lombardus>; Henricus <de Gorichem> [Comm.]: Sententiarum libri IV (cum conclusionibus Henrici de Gorichem et problematibus S. Thomae articulisque Parisiensibus)

[Freiburg i. Br.: Kilian Fischer], [ca. 1492]

sua liberatiõe visa impioꝝ ineffabili calamitate. Un̄ Esaias impioꝝ tormẽta describens ⁊ ex eoꝝ visione leticiã bonoꝝ exp̃mens ait. Egredient̄ electi. s. ⁊ videbunt cadauera viroꝝ q̃ p̃uaricati sunt in me. vermis eoꝝ non morietur. ⁊ ignis nõ extinguetur. ⁊ erũt vsq̄ ad sacietatẽ visiõis om̄i carni. i. electis. Letabit̄ eñ iustus cum viderit vindictam.

¶ Hec de pedibus sedentis sup̲ solium excelsum quos seraphin duab⁹ alis velabant. scriptori ⁊ si nõ auditori cõmemorasse sufficiat. qui a facie exorsus sedẽtis. per media ad pedes vsq̄ via duce peruenit.

Jsta est distinctio. l. ⁊ vltima hui⁹ quarti libri

Jn qua mgr̄ postq̄ determinauit de gloria beatoꝝ Hic ↄ̄sequent̄ declarat d̄ pena maloꝝ. Et circa hoc in hac vltima distinctione tria facit. Primo cum inquirit an damnati habeant facultatem peccandi. Sc̄do an sciant ea que agunt̄ in hoc mundo. Tertio an sancti in celo videant damnatoꝝ penam in inferno. Primum facit a principio distinctionis vsq̄ ibi. Preterea q̃ri solet. Secũdũ ab inde vsq̄ ibi. Postremo q̃rit̄. Tertiũ vsq̄ ad finẽ dist. ⁊ tm̄ in generali. Jn sp̄ali sententia magistri stat in tribus ꝓpositionib̄ꝰ quarum prima est hec. Mala voluntas damnatoꝝ ꝓut existit extra merendi statum est pena ⁊ non culpa nec peccatũ. Hanc magister insinuans querit primo vtrũ verum sit qđ dicit Aug⁹. ꝙ in malis ⁊ damnatis nõ est facultas peccandi. cum tñ continue habeant malã voluntatem. Et rñdet s̄m quosdam ꝙ illa mala volũtas nõ est peccatum sed pena. s̄m alios vero est culpa sed p̲ eam nihil demerentur. q₂ nõ sunt in statu demerendi. Magister aũt primaꝫ opinionem approbat. s. ꝙ talis volũtas sit pena. q₂ sicut cedit bonis ad gloriam qđ non possunt habere malam voluntatẽ ita malis in penam ꝙ nõ possunt habere bonam voluntatẽ Postea querit cur mali dicunt̄ esse in tenebris exterioribus. Et rñdet ꝙ hoc ideo dicit̄. quia penit⁹ erunt a visione exclusi. tum ꝓpter maliciã voluntatis. tuꝫ ꝓpter obliuionẽ quam in eis causabit grauitas tormentoꝝ. Ante iudicium tñ non tam ꝓfundas penas patient̄ sicut post iudicium. Secunda ꝓpositio est hec. Damnati qui in inferno tormenta patiunt̄ nõ recognoscunt ea que in mũdo agunt̄. Hanc magister ponens querit. Utrũ damnati cognoscũt ea que ĩ mundo agunt̄. Et rñdet ꝙ non. habent tñ curam aliquam de suis notis q̃n nõ vident eos secũ in tormentis nec in gloria cum beatis. Ubi etiaꝫ subdit ꝙ anime a corporibus separate in locis corp̲alibus possunt detineri ad penam. ⁊ ponit exemplum de diuite damnato. Qualiter aũt sint intelligenda de diuite ⁊ lazaro dicit esse dubium ⁊ incertum. Tertia ꝓpositio est hec. Ante extremuꝫ iudicium beati in celo absq̄ cõpassione vident damnatos ⁊ eoꝝ tormenta in inferno. Hãc magister insinuans querit. An illi qui sunt in inferno et qui sunt in gloria se vicissim ⁊ mutuo videant. Et respondet ꝙ ante iudicium boni malos ⁊ mali bonos vident. post iudicium vero tm̄ boni malos videbunt et non econuerso. Postea querit quõ possunt viuere damnatos absq̄ cõpassione. Et rñdet ꝙ hoc ideo est q₂ voluntas eoꝝ perfecta est ⁊ ↄ̄formis diuine voluntati ⁊ iusticie. Postea querit vtrũ ex hoc ꝙ sancti vident penas damnatoꝝ eorum gloria minuat̄ vel gaudium augeat̄. Et rñdet ꝙ ex hoc eoꝝ gloria ⁊ gaudiũ augebit̄. quod pluribus auctibus ꝓbat. Ultimo magister epilogat finem operi imponens ⁊ tangit Esaie visionem. vj. c. qui dicit. Uidi dñm sedentem sup̲ solium excelsum ⁊ eleuatum ⁊ plena erat omnis terra. i. domus a maiestate eius ⁊ ea que sub ipso erant replebant templum. seraphin stabant sup̲ illud. sex ale vni ⁊ sex ale alteri. duabus velabant faciem eius ⁊ duab⁹ velabant pedes eius ⁊ duabus volabant ⁊ clamabãt alter ad alteruꝫ ⁊ dicebant. Sanctus sanctus sanct⁹ dñs deus exercituũ. plena est omnis terra gloria ei⁹ Que quidem visio a dyonisio sic exponit̄. p̲ sedentẽ in solio dicit designari ipsum deum. p̲ solium excelsuꝫ ipsam eminentiã diuine nature. p̲ domum sup̲iorem significant̄ excelsiores nature deo magis propinque que eius maiestatem plenius rep̄sentant. p̲ templum ꝟo inferiores creature. s. corp̲ales que inferiori modo diuinam p̲ticipant bonitatem. Huius aũt sedent̄ sup̲ thronum facies ipsam diuinaꝫ essentiã significat ⁊ ea que in eius eternitate fuerunt añ constitutionem mundi. Per pedes vero significant̄ ea que post finẽ mundi erunt in gloria beatoꝝ et in penis damnatorũ p̲ media vero ea que cursu medij t̄p̲is agunt̄. Seraphin aũt faciem sedentis supra thronum ⁊ pedes ei⁹ velare dicunt̄. quia mysteriuꝫ eterne diuinitatis ⁊ future beatitudinis ⁊ miserie ad plenum non reuelant. sed duabus alis velabant: q₂ de his que medio tempore agunt̄ nos q̄tum opus est ministerio angeloruꝫ instruimur. inter quos seraphin primatũ tenent. Eorumq̄ volatus p̲ processum reuelationis eoꝝ in nos demonstrant. Sic igit̄ magister breuiter ⁊ subtiliter epilogat special̄r q̄tuꝫ ad vltimam p̲tem hui⁹ quarti libri dicẽs sibi sufficere cõmemorasse p̄dicta de pedibus sedentis manentis in maiestate tri. sup̲ solium excelsum. i. de his que fiunt in t̄p̲e iudicij quos pedes seraphin duabus alis velabant ⁊ eoꝝ ministerio non sunt ad plenum reuelata. Secundo epilogat generaliter q̄tum ad totius libri ꝓcessum dicens quia ipse exorsus est incipiens a facie sedentis sup̲ solium excelsum. i. ab ipsa deitate trinitat̄ de qua in primo libro. egit ꝓcedit p̲ media que de duratione mundi agunt̄ que sunt creature ⁊ peccata de q̇bus egit in secundo reparatio ⁊ virtutis de quib⁹ egit in tertio libro. Et ecclesiastica sacramenta de q̇bus egit in prima parte huius quarti libri. duce christo qui est via p̲ueniendi vsq̄ ad pedes. i. vsq̄ ad ea que in fine mundi ⁊ etiaꝫ que post mundum agunt̄. sicut resurrectio corporũ. punitio damnatoꝝ ⁊ gloria bonoꝝ que in delectatione ⁊ cognitione dei ↄ̄sistit. vt sic a deo incipiens eius doctrina terminet̄ in deo qui est causa a qua omnia et finis ad quem omnia ordinant̄. Cui honor et gloria decus ⁊ imperium in secula seculoꝝ. Amen.

Liber sententiaꝝ magistri Petri lombardi cum ↄ̄clusionibus mgr̄i Henrici Gorichem: sacraꝝ litteraꝝ interpretis eximij. Ac subtilissimis sancti Thome ꝓblematib⁹. Additis insup̲ quibusdaꝫ articulis in certis facultatib⁹ erroneis et in fide catholica suspectis. Parisius doctrinaliter et autoritatiue a catholicis tractatoribus ↄ̄demnatis. explicit.

·1492·

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-333/0447
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG